

APSTIPRINU
Valsts dzelzceļa administrācijas direktors
A. Židkova

Valsts dzelzceļa
administrācija

Valsts dzelzceļa administrācijas 2023.gada publiskais pārskats

SATURS

1. PAMATINFORMĀCIJA	3
1.1. KOPSAVILKUMS	3
1.2. VDA JURIDISKAIS STATUSS UN IZVEIDOŠANAS GADS	3
1.3. VDA MĒRĶIS UN DARBĪBAS VIRZIENI	3
2. VDA DARBĪBAS REZULTĀTI	6
2.1. PĀRSKATA GADA GALVENĀS PRIORITĀTES UN INFORMĀCIJA PAR TO ĪSTENOŠANU	6
2.2. EFEKTĪVĀKA DZELZCEĻA TIRGUS REGULĒŠANA UN UZRAUDZĪBA	6
2.2.1. <i>Pieteikuma iesniedzēju sūdzību izskatīšana</i>	6
2.2.2. <i>Konkurences situācijas uzraudzība dzelzceļa pakalpojumu tirgos</i>	8
2.2.3. <i>Infrastruktūras maksas noteikšanas atbilstības uzraudzība</i>	11
2.2.4. <i>Infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja neatkarības prasību uzraudzība</i>	12
2.2.5. <i>Sadarbība ar citu Eiropas Savienības dalībvalstu regulatīvajām iestādēm un ar Eiropas Komisiju</i>	12
2.2.6. <i>Dzelzceļa statistikas datu apkopošana un ziņošana Eiropas Komisijai</i>	14
2.3. DZELZCEĻA PĀRVADĀTĀJU LICENCĒŠANA	14
2.4. DZELZCEĻA REĢISTRU PIEEJAMĪBA UN TO EFEKTĪVĀKA IZMANTOŠANA	15
2.4.1. <i>Dzelzceļa infrastruktūras reģistrs</i>	15
2.4.2. <i>Dzelzceļa ritekļu reģistrs</i>	16
2.5. DZELZCEĻA VIDES AIZSARDZĪBA, RISKU IZVĒRTĒŠANA UN DATU PIEEJAMĪBA	18
2.5.1. <i>Dzelzceļa vides aizsardzības politika</i>	18
2.5.2. <i>Dzelzceļa radīto apdraudējumu (risku) novērtēšana un uzraudzība</i>	18
2.6. SADARBĪBAS VEICINĀŠANA AR DZELZCEĻA TIRGUS DALĪBNIEKIEM UN PAKALPOJUMU LIETOTĀJIEM	19
2.6.1. <i>Sadarbība ar dzelzceļa kravu un pasažieru pārvadātājiem un pakalpojumu lietotājiem</i>	19
2.6.2. <i>Pasažieru tiesību aizsardzība starptautiskajos pasažieru pārvadājumos</i>	19
2.7. VĒSTURISKĀ MANTOJUMA DZELZCEĻA FINANSĒJUMA SADALĪJUMS UN TĀ IZLIETOJUMA KONTROLE	19
3. INFORMĀCIJA PAR VDA BUDŽETU UN TĀ IZLIETOJUMU	21
4. VDA STRUKTŪRA UN PERSONĀLS	22
4.1. DARBINIEKI	22
4.2. IEKŠĒJO PROCESU PĀRSKATĪŠANA UN PILNVEIDOŠANA	23
5. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	25
5.1. INFORMĀCIJAS PIEEJAMĪBAS PILNVEIDOŠANA INTERNETĀ	25
5.2. "KONSULTĒ VISPIRMS" PRINCIPA ĪSTENOŠANA	25
6. NĀKAMAJĀ GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI	26

Pārskatā izmantoto saīsinājumu saraksts:

ANO	Apvienoto Nāciju Organizācija
ANO EEK	Apvienoto Nāciju Organizācijas Eiropas Ekonomikas komisija
ART	Administratīvā rajona tiesa
DG MOVE	Eiropas Komisijas Mobilitātes un transporta ģenerāldirektorāts (angl.)
EK	Eiropas Komisija
ES	Eiropas Savienība
ENRRB	Eiropas dzelzceļa regulatīvo iestāžu tīkls (angl. <i>European Network of Rail Regulatory Bodies</i>)
ERADIS	Eiropas Savienības dzelzceļa aģentūras savstarpējās savietojamības un drošuma datubāze (angl. <i>European Railway Agency Database of Interoperability and Safety</i>)
EVR	Eiropas ritekļu reģistrs (angl. <i>European Vehicles Register</i>)
IRG-Rail	Neatkarīgā Eiropas dzelzceļa regulatīvo iestāžu grupa (angl. <i>Independent Regulators' Group – Rail</i>)
OTIF	Starptautiskā dzelzceļa pārvadājumu starpvaldību organizācija (angl. <i>Intergovernmental Organisation for International Carriage by Rail</i>)
OSŽD	Dzelzceļu sadarbības organizācija
RINF	Eiropas dzelzceļa infrastruktūras reģistrs (angl. <i>Register of infrastructure</i>)
RMMS	Dzelzceļa tirgus uzraudzības shēma (angl. <i>Rail Market Monitoring Scheme</i>). Jēdziens izriet no 2015.gada 7.jūlija Eiropas Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2015/1100 par dalībvalstu ziņošanas pienākumu dzelzceļa tirgus uzraudzības ietvaros
SERAF	Eiropas Komisijas izveidotais Vienotās Eiropas dzelzceļa telpas (angl., <i>Single European Railway Area</i>) forums, kurā piedalās dalībvalstu (valsts iestāžu un komersantu) dzelzceļa jomas eksperti.
SMGS	Noļīgums par starptautisko dzelzceļa kravu satiksmi
TRAMOS	Eiropas Komisijas izveidotā un uzturētā Dzelzceļa transporta uzraudzības sistēma (angl. <i>Transport Monitoring System – Rail</i> (TRAMOS-Rail))
VDA	Valsts dzelzceļa administrācija
VDzTi	Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija

1. PAMATINFORMĀCIJA

1.1. Kopsavilkums

Pārskata mērķis ir atspoguļot Valsts dzelzceļa administrācijas (turpmāk – VDA) paveikto 2023.gadā. Pārskatā ir analizēti VDA stratēģijā noteiktie uzdevumi, ņemot vērā galvenos faktorus, kas ir ietekmējuši iestādes darbību šajā laika posmā.

1.2. VDA juridiskais statuss un izveidošanas gads

VDA ir izveidota saskaņā ar Dzelzceļa likuma 30. panta prasībām un savu darbību uzsākusi 1999.gada 1.jūlijā. VDA darbību reglamentē Ministru kabinetā apstiprināts nolikums, šobrīd aktuālais – 2022.gada 10.maija noteikumi Nr.282 “Valsts dzelzceļa administrācijas nolikums”.

Saskaņā ar dzelzceļa jomu reglamentējošiem tiesību aktiem VDA ir valsts pārvaldes iestāde, kura atrodas Satiksmes ministrijas pārraudzībā un kuras darbības mērķis ir valsts pārvaldes funkciju realizēšana dzelzceļa transporta nozarē. VDA ir dzelzceļa jomu reglamentējošos Eiropas Savienības tiesību aktos minētā regulatīvā iestāde Latvijā. Dzelzceļa jomu reglamentējošie nacionālie normatīvie akti paredz VDA veikt arī vairākas citas funkcijas, kuras nav uzskatāmas par tādām, kas būtu saistītas ar regulatīvās kontroles īstenošanu dzelzceļa pakalpojumu tirgū.

Saskaņā ar Likuma par budžetu un finanšu vadību VDA ir valsts budžeta nefinansēta iestāde. Sākot ar 2010.gada 1.janvāri VDA tiek finansēta no dzelzceļa infrastruktūras finansējumam paredzētajiem līdzekļiem, kas minēti Dzelzceļa likuma 10.panta otrās daļas 1. un 2.punktā.

1.3. VDA mērķis un darbības virzieni

VDA apstiprinātajā stratēģijā 2023.–2026.gadam noteiktā misija ir nodrošināt taisnīgu, nediskriminējošu, efektīvu un ilgtspējīgu dzelzceļa infrastruktūras pārvaldību un izmantošanu.

VDA darbības pamatvirzieni atbilstoši dzelzceļa jomu reglamentējošajiem normatīvajiem aktiem ir realizēt:

- 1) dzelzceļa regulatīvās iestādes funkcijas, kā arī
- 2) dzelzceļa neregulatīvās funkcijas.

Eiropas Parlaments un Padome 2012.gada 21.novembrī pieņēma Direktīvu 2012/34/ES, ar ko izveido vienotu Eiropas dzelzceļa telpu (turpmāk – Direktīva 2012/34/ES). No Direktīvas 2012/34/ES izriet prasības katrā Eiropas Savienības dalībvalstī izveidot vienu valsts regulatīvo iestādi dzelzceļa nozarē, kura ir nepieciešama dzelzceļa infrastruktūras efektīvai pārvaldībai un taisnīgai un nediskriminējošai izmantošanai un kura atbilst visiem kritērijiem, kādi noteikti attiecībā uz regulatīvo iestāžu neatkarību. Šāda regulatīvā iestāde atbild par konkurences situācijas uzraudzību dzelzceļa pakalpojumu tirgū un pilda pārsūdzības iestādes funkcijas, nolūkā nepieļaut pieteikuma iesniedzēju diskrimināciju un nodrošināt vienotās Eiropas dzelzceļa telpas pareizu darbību. Ar pieteikuma iesniedzējiem saprot pārvadātājus vai citas personas, kam ir ar sabiedriskajiem pakalpojumiem saistīta vai komerciāla interese iegūt infrastruktūras jaudu pārvadājumu veikšanai.

Ar Direktīvu 2012/34/ES, iepretim agrākajam Eiropas Savienības tiesiskajam regulējumam, ir pastiprinātas prasības attiecībā uz regulatīvās iestāžu neatkarību, paplašināti to pienākumi un pilnvaras un noteikta struktūra un noteikumi regulatīvo iestāžu savstarpējai sadarbībai un sadarbībai ar Eiropas Komisiju.

Eiropas Parlaments un Padome 2016.gada 14.decembrī pieņēma Direktīvu (ES) 2016/2370, ar ko groza Direktīvu 2012/34/ES attiecībā uz iekšzemes dzelzceļa pasažieru pārvadājumu tirgus atvēršanu un dzelzceļa infrastruktūras pārvaldību (turpmāk – Direktīva (ES) 2016/2370). Attiecīgajos nacionālajos

tiesību aktos ir iekļautas tiesību normas, kas izriet gan no Direktīvas 2012/34/ES, gan no Direktīvas (ES) 2016/2370.

VDA kā regulatīvās iestādes funkcijas ir:

- izskatīt pieteikuma iesniedzēja sūdzības, ja tas uzskata, ka notikusi netaisnība, diskriminācija vai ja pieteikuma iesniedzējs ir cietis jebkādā citā veidā, un pieņem lēmumus par sūdzībām, kā arī veikt pasākumus, lai situāciju uzlabotu;
- uzraudzīt konkurences situāciju dzelzceļa pakalpojumu tirgos un pēc savas iniciatīvas, nolūkā nepieļaut pieteikuma iesniedzēju diskrimināciju, pieņem lēmumus, kas ir saistoši dzelzceļa tirgus dalībniekiem;
- novērtēt, vai jauni dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojumi izjauktu dzelzceļa transporta sabiedrisko pakalpojumu līguma ekonomisko līdzsvaru, un pieņem attiecīgu lēmumu, ar kuru tiek piešķirtas, grozītas, piešķirtas tikai ar nosacījumiem vai atteiktas tiesības piekļūt dzelzceļa infrastruktūrai;
- sadarboties ar Eiropas Komisiju, citām dzelzceļa regulatīvajām iestādēm un valsts dzelzceļa drošības iestādi Latvijā (VDzTi);
- regulāri un ne retāk kā reizi divos gados apspriesties ar dzelzceļa kravu un pasažieru pārvadājumu pakalpojumu lietotāju pārstāvjiem, lai ņemtu vērā viņu viedokli par dzelzceļa tirgu;
- uzraudzīt publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja neatkarības prasības būtisko funkciju izpildē;
- vākt, apkopot un sniegt dzelzceļa statistikas datus Eiropas Komisijas vajadzībām (dalībvalstīm noteiktais pienākums).

Savukārt, realizējot neregulatīvās funkcijas, VDA kompetencē ir šādi uzdevumi:

- veikt dzelzceļa pārvadātāju licencēšanu un iekļaut informāciju par izsniegtajām pārvadātāju licencēm Eiropas Savienības dzelzceļa reģistrā;
- īstenot pasākumus, lai nodrošinātu Eiropas Savienības tieši piemērojamo tiesību aktu (Regulu) izpildes uzraudzību VDA kompetences jomā;
- izstrādāt dzelzceļa vides aizsardzības politiku;
- izvērtēt dzelzceļa radīto risku (apdraudējumu);
- izveidot un uzturēt dažādus dzelzceļa reģistrus, veikt datu reģistrāciju tajos un nodrošināt piekļuvi Eiropas Savienības institūcijām, kā arī komersantiem;
- pieņemt lēmumus par vēsturiskā mantojuma dzelzceļa (Gulbenes – Alūksnes bānītis) paredzēto finanšu līdzekļu sadalījumu un finanšu izlietojuma pārskatu apstiprināšanu, un kontrolēt šo finanšu līdzekļu izlietojumu atbilstoši paredzētajam mērķim;
- saskaņot dzelzceļa kravu pārvadājumu pasūtījuma līgumu projektus, pēc noslēgšanas reģistrēt tos un kontrolēt šo līgumu izpildi;
- īstenot citus valsts pārvaldes iestāžu darbībā paredzētos uzdevumus.

VDA funkcijas nosaka Dzelzceļa likums, citi Latvijas Republikas dzelzceļa jomu reglamentējošie normatīvie akti, kā arī tieši piemērojamiem ES tiesību akti dzelzceļa jomā. 2021.gadā tika pieņemta Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/782 (2021.gada 29.aprīlis) par dzelzceļa pasažieru tiesībām un pienākumiem (pārstrādāta redakcija), kas daļēji attiecas uz VDA kompetenci, tas ir, starptautiskajiem pasažieru pārvadājumiem Latvijā. Jaunā ES dzelzceļa pasažieru tiesību un pienākumu Regula kļūs piemērojama ar 2023.gada 7.jūniju. Līdz tam brīdim ir jāveic vairāki grozījumi Latvijas normatīvajos aktos, lai īstenotu atsevišķas no šīs Regulas izrietošās prasības (piemēram, jāparedz izņēmumi no šīs regulas prasībām, kas būs piemērojami Latvijas Republikas teritorijā, sankcijas par šīs regulas noteikumu un prasību pārkāpšanu, un par šīm izmaiņām jāpaziņo Eiropas Komisijai).

Ar katru gadu pieaudzis arī darba apjoms, nodrošinot aktīvu līdzdalību EK darba institūcijās. VDA ir iesaistījies arī Eiropas Savienības Dzelzceļa aģentūras (ERA), Neatkarīgo Eiropas dzelzceļa regulatīvo iestāžu grupu IRG-Rail, Dzelzceļu sadarbības organizācijas (OSŽD), ANO un citu starptautisko organizāciju darba grupu aktivitātēs.

VDA savas kompetences ietvaros regulāri piedalās Latvijas un Eiropas Savienības dzelzceļa jomas normatīvo aktu izstrādē.

2. VDA DARBĪBAS REZULTĀTI

2.1. Pārskata gada galvenās prioritātes un informācija par to īstenošanu

2023.gadā, tāpat kā iepriekšējos, kā viena no galvenajām VDA darbības prioritātēm bija vienlīdzīgu apstākļu nodrošināšana visiem pārvadātājiem konkurences veicināšanas nolūkā. Uzturot regulāru kontaktu ar pārvadātājiem un infrastruktūras pārvaldītāju, tika novērstas vairākas iespējamās pārvadātāju diskriminācijas situācijas, kā arī tika veicināts dialogs iespējami optimālai pārvadājumu organizācijai sarūkoša kravu apjoma situācijā.

2023.gadā valsts interešu aizstāvēšanā ES institūcijās VDA turpināja aktīvi izmantot Neatkarīgās Eiropas regulatīvo iestāžu grupas (IRG-Rail) iespējas, veidojot vienotu nostāju dažādu normatīvo aktu izstrādes procesā, t.sk. attiecībā uz jauno dzelzceļa infrastruktūras jaudas sadales regulas projektu.

Liels darba apjoms tika ieguldīts dzelzceļa ritekļu reģistra migrācijas sagatavošanai uz vienoto ES ritekļu reģistru EVR, kur Latvija kā pirmā no Baltijas valstīm veica darbības kopā ar ERA, lai pielāgotu reģistru 1520 mm sistēmas īpatnībām, t.sk. 8 ciparu numuru reģistrācijai.

Būtiskas izmaiņas dzelzceļa nozarē turpināja ienest Krievijas uzsāktā agresija Ukrainā un pret Krieviju un Baltkrieviju noteiktās sankcijas, kas būtiski mainīja tranzītkravu plūsmas un sadarbību ar šīm valstīm. Aktuāls ir kļuvis dzelzceļa infrastruktūras finansēšanas jautājums pie būtiski mazāka kravu pārvadājumu apjoma.

Attīstoties Rail Baltica projektam, Administrācija kā padomdevējs iesaistījās Rail Baltica nākotnes infrastruktūras pārvaldības modeļa izstrādē, sniedzot atbalstu projekta īstenošanā iesaistītajām organizācijām un sadarbojoties ar Lietuvas un Igaunijas radniecīgajām institūcijām.

2.2. Efektīvāka dzelzceļa tirgus regulēšana un uzraudzība

2.2.1. Pieteikuma iesniedzēju sūdzību izskatīšana

VDA mērķis, īstenojot šo funkciju:

- veikt preventīvus pasākumus, lai sūdzību iesniegšana nebūtu nepieciešama; iesniegtu sūdzību gadījumā nodrošināt to savlaicīgu izskatīšanu un lemt par pasākumiem, lai situāciju uzlabotu.

VDA atbilstoši Dzelzceļa likuma 31.panta pirmās daļas 8.punktam izskata pieteikumu iesniedzēja sūdzības, ja tas uzskata, ka notikusi netaisnība, diskriminācija, vai ja tas ir cietis jebkādā citā veidā. 2023.gadā, piedaloties VDA kā lietas dalībniekam, turpinājās tiesvedības vairākās lietās saistībā ar VDA lēmumiem, kas pieņemti gadījumos, kad VDA bija saņēmusi sūdzības.

- 1) 2018.gadā VAS “Latvijas dzelzceļš” Administratīvajā rajona tiesā pārsūdzēja VDA 05.12.2017. lēmumu Nr.1.5.-6/4, ar kuru uzdots nodrošināt piekļuvi Ventspils depo ēkai kā apkalpes vietai un tajā sniegto pakalpojumu pieejamību. Šis VDA lēmums tika pieņemts, izskatot iesniegto sūdzību par VAS “Latvijas dzelzceļš” vēlmi pārtraukt nodrošināt dzelzceļa kravu pārvadātājam, kas pārvalda VAS “Latvijas dzelzceļš” īpašumā esošo Ventspils Depo ēku, piekļuvi tajā ierīkotajai apkalpes vietai un tajā izmantoto pakalpojumu pieejamību, lai VAS “Latvijas dzelzceļš” brīvi turpmāk varētu izmantot šo ēku pati savām vajadzībām. Administratīvā rajona tiesa ar 25.01.2019. spriedumu noraidīja pilnībā VAS “Latvijas dzelzceļš” pieteikumu par VDA 05.12.2017. lēmuma Nr.1.5.-6/4 atcelšanu. Par šo Administratīvās rajona tiesas spriedumu VAS “Latvijas dzelzceļš” iesniedza apelācijas sūdzību Administratīvajai apgabaltiesai. Administratīvā apgabaltiesa 30.01.2020. nolēma uzdot Eiropas Savienības Tiesai (EST) prejudiciālos jautājumus un apturēt tiesvedību lietā, līdz stājas spēkā EST nolēmums. Prejudiciālā lietā C-60/20, kurā Administratīvā apgabaltiesa iesniedza lūgumu sniegt EST prejudiciālu nolēmumu, VDA sagatavoja un Eiropas Savienības Tiesā iesniedza rakstveida apsvērumus par prejudiciāla nolēmuma lūgumu. EST

ģenerālvokāts 25.02.2021. sniedza savus secinājumus.¹ Savukārt EST 15.07.2021. pasludināja spriedumu prejudiciālā lietā C-60/20.² Administratīvā apgabaltiesa 03.09.2021. atjaunoja tiesvedību pamatlietā un 24.03.2022. lietā pasludināja spriedumu, noraidot VAS "Latvijas dzelzceļš" pieteikumu par VDA 05.12.2017. lēmuma Nr.1.5.-6/4 atcelšanu. Par šo Administratīvās apgabaltiesas spriedumu VAS "Latvijas dzelzceļš" iesniedza kasācijas sūdzību Augstākajai tiesai. Augstākā tiesa 30.08.2022. nolēma ierosināt kasācijas tiesvedību saistībā ar VAS "Latvijas dzelzceļš" kasācijas sūdzību. VDA nav saņēmusi nekādu papildus informāciju pēc Augstākās tiesas paziņojuma par kasācijas tiesvedības ierosināšanu, lietas izskatīšana tiesā turpināsies 2024.gadā.

- 2) 2018.gadā VAS "Latvijas dzelzceļš" pārsūdzēja Administratīvajā rajona tiesā VDA 07.11.2018. atteikumu Nr.2.1.-139 izskatīt VAS "Latvijas dzelzceļš" sūdzību par AS "LatRailNet" veiktajiem grozījumiem infrastruktūras piekļuves maksas aprēķināšanas shēmā. VDA atteikumu pamatoja ar to, ka VAS "Latvijas dzelzceļš" nav subjektīvo tiesību iesniegt šādu sūdzību VDA. Administratīvā rajona tiesa pēc lietas ierosināšanas to pievienoja citai lietai, kas ierosināta pēc AS "LatRailNet" pieteikuma par VDA 27.07.2018. lēmuma Nr.1.5.-6/7 atcelšanu, ar kuru AS "LatRailNet" uzdots veikt grozījumus infrastruktūras piekļuves maksas aprēķināšanas shēmā. Administratīvā rajona tiesa spriedumu pasludināja 28.02.2022. un nosprieda izbeigt tiesvedību lietā daļā, kas ierosināta, pamatojoties VAS "Latvijas dzelzceļš" pieteikuma par VDA 07.11.2018. lēmuma Nr.2.1.-139 atcelšanu, jo VAS „Latvijas dzelzceļš” atteicās no pieteikumā ietvertajiem prasījumiem un lūdza izbeigt tiesvedību lietā attiecīgajā daļā. Šajā spriedumā ietvertais lēmums par tiesvedības izbeigšanu lietas daļā nav pārsūdzēts un līdz ar to tā ir galīga un stājusies spēkā.
- 3) 2019.gada 7.oktobrī VDA pieņēma lēmumu Nr.1.5.-6/2_2019, uzdodot VAS "Latvijas dzelzceļš", līdz 2019.gada 31.decembrim, nodrošināt pārvadātājiem brīvu piekļuvi visiem publiskās lietošanas Ventspils stacijas ceļiem, kuri nepieciešami manevru darbu, šķirošanas un vilcienu komplektēšanas operāciju veikšanai, ja netiek izmantots īpaši ierīkotais ar speciālu aprīkojumu nodrošinātais Ventspils stacijas šķirošanas uzkalns un ar to tehnoloģiski saistītie Ventspils stacijas sliežu ceļi. VAS "Latvijas dzelzceļš" lēmumu ir pārsūdzējusi administratīvajā rajona tiesā, lieta ierosināta. Pirms lietas izskatīšanas pēc būtības Administratīvā apgabaltiesa 2020.gada 11.februārī lēma par pagaidu noregulējumā lietā, apturot lēmuma darbību līdz lietas galīgajai izskatīšanai. 2020.gada 7.oktobrī Administratīvajā rajona tiesā tika uzsākta lietas izskatīšana pēc būtības. 2021.gadā arī notika viena tiesas sēde attālinātā režīmā. ART spriedums pasludināts 2021.gada 25.martā, noraidot VAS "Latvijas dzelzceļš" pieteikumu un atzīstot VDA lēmumu par tiesisku. VAS "Latvijas dzelzceļš" pārsūdzēja ART spriedumu Administratīvajā Apgabaltiesā. Apelācijas tiesvedība ierosināta, lieta izskatīta rakstveida procesā un spriedums pasludināts 09.11.2021., apmierinot VAS "Latvijas dzelzceļš" pieteikumu un atceļot VDA lēmumu. VDA 09.12.2021. ir iesniegusi kasācijas sūdzību Augstākajā tiesā par Apgabaltiesas spriedumu. Augstākā tiesa 11.05.2022. nolēma ierosināt kasācijas tiesvedību saistībā ar saņemtajām VDA un AS "Baltijas Ekspresis" kasācijas sūdzībām. VDA nav saņēmusi nekādu papildus informāciju pēc Augstākās tiesas paziņojuma par kasācijas tiesvedības ierosināšanu, lietas izskatīšana turpināsies 2024.gadā.

2023.gadā ir saņemta viena pieteikuma iesniedzēju sūdzība: 15.12.2023. saņemta AS "Baltijas Ekspresis" sūdzība par AS "LatRailNet" kā publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtiskās funkcijas veicēja rīcību jaudas sadales un vilcienu ceļu iedalīšanas jautājumos saistība ar vairākiem aspektiem jaudas sadales procesā. Sūdzības izskatīšana 2023.gadā netika pabeigta un turpināsies 2024.gadā.

2023.gadā ir noslēgts viens administratīvais līgums un pieņemts viens administratīvais lēmums saistībā ar saņemtajām sūdzībām.

¹ Pieejams <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:62020CC0060>

² Pieejams <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:62020CJ0060>

Saistībā ar Administrācijā 02.02.2022. saņemto AS “Baltijas Ekspresis” sūdzību Nr.1.2-5/7-56 attiecībā uz pakalpojumu maksu pamatotību, Administrācijas un VAS “Latvijas dzelzceļš” starpā 02.02.2023. ir noslēgts Valsts pārvaldes iekārtas likuma X nodaļā paredzētais administratīvais līgums Nr.2-8-1 (turpmāk - Līgums Nr.2-8-1). Saskaņā ar Līguma Nr.2-8-1 nosacījumiem VAS “Latvijas dzelzceļš” apņēmas līdz 30.06.2023. koriģēt maksas aprēķināšanas kārtību un no tā izrietošo maksas apmēru atsevišķu “Kravas vagonu šķirošanas un komplektēšanas pakalpojumu un manevru pakalpojumu” daļām t.i. attiecībā uz papildus maksu (cenu), kas tiek aprēķināta, ja vagoni atrodas stacijā virs tehnoloģiskā laika. VAS “Latvijas dzelzceļš” ir izstrādājusi Kravas vagonu šķirošanas un komplektēšanas pakalpojumu un manevru pakalpojuma cenu noteikšanas metodiku un ar 20.06.2023. lēmumu Nr.VL-1.6/216-2023 ir grozījusi Kravas vagonu šķirošanas un komplektēšanas pakalpojumu un manevru pakalpojumu sniegšanas noteikumus, koriģējot pakalpojumu maksu apmērus, līdz ar to VAS “Latvijas dzelzceļš” ir izpildījusi Līgumā Nr.2-8-1 minēto apņemšanos.

Saistībā ar pārejiem AS “Baltijas Ekspresis” sūdzībā Nr.1.2-5/7-56 minētajiem apstākļiem Administrācija 02.02.2023. ir pieņēmusi lēmumu Nr.2-6-1 atteikt AS “Baltijas Ekspresis” izdot labvēlīgu administratīvo aktu sakarā ar to, ka administratīvā akta izdošanai nav pamata. Administrācija norādīja, ka sūdzībā minētie argumenti jau ir tikuši izskatīti pēc būtības un tas rezultējās ar Administrācijas 07.10.2019. pieņemto lēmumu Nr. 1.5.-6/2_2019, uzliekot attiecīgu tiesisko pienākumu VAS “Latvijas dzelzceļš” pakalpojumiem”. Lēmums nav pārsūdzēts, līdz ar to tas ir galīgs un stājies spēkā.

2.2.2. Konkurences situācijas uzraudzība dzelzceļa pakalpojumu tirgos

VDA mērķi, īstenojot šo funkciju:

- veicināt vienlīdzīgus konkurences apstākļus dzelzceļa pakalpojumu tirgos un uzraudzīt, kā tiek nodrošināta nediskriminējošu piekļuve publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūrai un apkopes vietām, kā arī ar dzelzceļu saistītu pakalpojumu nodrošināšanai šajās vietās, dodot iespējas dzelzceļa pārvadātājiem sniegt labākus pakalpojumus pasažieriem un kravu pārvadājumu pakalpojumu lietotājiem.

a) Dzelzceļa pakalpojumu tirgus raksturojums

Starptautiskos tranzīta pārvadājumus ar dzelzceļa transportu caur Latviju 2023.gadā turpināja būtiski ietekmēt starptautiskā politika, sankciju noteikšana Krievijai un Baltkrievijai, kā arī Krievijas īstenotie pasākumi, lai novirzītu tranzīta kravu plūsmu caur savām ostām. Būtisku ietekmi uz dzelzceļa pārvadājumu sektoru atstāja 2022.gada sākumā Krievijas uzsāktā karadarbība pret Ukrainu, un saistībā ar to noteiktās sankcijas un citi ierobežojumi tirdzniecībai ar Krieviju un Baltkrieviju.

Vērtējot Latvijas ostu kravu apgrozījumu 2023.gadā, kurā lielāko daļu veidoja ar dzelzceļa transportu (galvenokārt – tranzītā) transportētās kravas, kopējais Latvijas ostu apgrozījums 2023.gadā samazinājās par 19,6%. Vislielākais kravu kritums (procentuālajā izteiksmē) bija vērojams Ventspils ostā - 29,3%, tad Rīgas ostā - 20,1%. No caur Latvijas ostām pārvadātajiem kravu veidiem lielākais kravu apjoma kritums bija vērojams sašķidrinātās gāzes (- 69,8%), naftas produktu (- 63,9%) un ogļu (- 56%) segmentā; savukārt lielākais kravu pieaugums – labības (+14%) segmentā. (avots: Satiksmes ministrija).

Kravu pārvadājumu apjoma tendences Latvijā atspoguļotas 1.tabulā un tās parāda, ka 2023.gadā kopējais kravu apgrozījums, rēķinot tonnkilometrus, ir samazinājies salīdzinājumā ar 2022.gadu par gandrīz 30%; t.sk., SIA “LDZ CARGO” vērojams kravu pārvadājumu apjoma samazinājums (- 26,5%), privātajiem pārvadātājiem arī vērojams kravu apjoma kritums (- 33,1%).

1.tabula Dzelzceļa uzņēmumu pārvadāto kravu apjoma tendences

Pārvadātāji	Miljoni tonnkilometri			Tirgus daļa%	Tonnkilometri pret iepriekšējo periodu %	
	2021	2022	2023	2023	2023/2022	2022/2021
Vēsturiskais pārvadātājs	5 250	5 232	3 847	72,2	73,5	99,7

Privātie pārvadātāji kopā ³	2 208	2 214	1 482	27,8	66,9	100,2
Kopā:	7 458	7 446	5 328	100	71,6	99,8
Privāto pārvadātāju tirgus daļa (%)	29,6	29,7	27,8		-	-

Dzelzceļa pasažieru pārvadājumu apjoma tendences Latvijā atspoguļotas 2.tabulā un tās parāda, ka 2023.gadā pasažieru pārvadājumu sektorā vērojama pārvadājumu aktivizēšanās pēc Covid-19 pandēmijas ierobežojumu atcelšanas. Iekšzemes pārvadājumu apjoms sasniedza 113,3% no 2022.gada līmeņa, kā arī 2023.gada beigās tika atjaunoti starptautiskie pārvadājumi. Pasažieru pārvadājumu pakalpojumus uzsācis Lietuvas pasažieru pārvadātājs.

2.tabula Dzelzceļa uzņēmumu pārvadāto pasažieru apjoma tendences

<i>Pārvadātājs</i>	<i>Miljonos pasažieru kilometru</i>		<i>Pasažieru kilometri pret iepriekšējo gadu 2023/2022, %</i>
	<i>2022</i>	<i>2023</i>	
Kopā iekšzemes pārvadājumi	<i>540,9</i>	<i>612,62</i>	<i>113,3</i>
Kopā starptautiskie pārvadājumi	<i>0</i>	<i>1,01</i>	<i>100</i>

b) Konkurences situācijas uzraudzība

Atbilstoši Dzelzceļa likuma 31.panta 1.daļas 9.punktam, VDA uzrauga konkurences situāciju dzelzceļa pakalpojumu tirgos un pēc savas iniciatīvas, kā arī lai nepieļautu pieteikuma iesniedzēju diskrimināciju, īpaši kontrolē Dzelzceļa likuma 1.daļas 8.punkta "a", "b", "c", "d", "e", "f", "g", "h", "i" un "j" apakšpunktā norādītos jautājumus un pārbauda, vai tīkla pārskatā nav iekļautas diskriminējošas normas un vai publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājam vai infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicējam nav piešķirta tāda rīcības brīvība, kas varētu tikt izmantota pieteikuma iesniedzēju diskriminēšanai.

2023.gadā noslēdzās tiesvedība lietā saistībā ar VDA lēmumu, kas pieņemts pēc savas iniciatīvas, veicot konkurences uzraudzību dzelzceļa pakalpojumu tirgos. 2018.gadā, veicot AS "LatRailNet" maksas aprēķināšanas shēmas kontroli, VDA secināja, ka uzcenojuma noteikšanas kārtībā pasažieru pārvadājumu pakalpojumu, ko sniedz saskaņā ar sabiedrisko pakalpojumu līgumu, segmentam nebija paredzēti kritēriji uzcenojuma vērtēšanai. AS "LatRailNet" pieņēma, ka minētais segments ir maksātspējīgs pilnā apjomā, jo valsts sedz pārvadātāju zaudējumus. VDA skaidrojumam nepiekrita un 2018.gada 27.jūnijā pieņēma lēmumu Nr.1.5.-6/7 uzdot AS "LatRailNet" tādu grozījumu veikšanu infrastruktūras piekļuves maksas aprēķināšanas shēmā, kuri paredz kritērijus pasažieru pārvadājumu pakalpojumu, ko sniedz saskaņā ar sabiedrisko pakalpojumu līgumu, tirgus segmentam piemērojamā uzcenojuma vērtēšanai, izslēdzot no tiem jau iepriekš plānojamus no valsts vai pašvaldību budžetiem sedzamus izdevumus, kurus pasažieru pārvadātāji nespēj segt no saviem pārvadājumu ieņēmumiem. Minēto VDA lēmumu 2018.gadā AS "LatRailNet" pārsūdzēja Administratīvajā rajona tiesā. Administratīvā rajona tiesa 26.03.2020. nolēma uzdot EST prejudiciālos jautājumus un apturēt tiesvedību lietā, līdz stājas spēkā EST nolēmums. Prejudiciālā lietā C-144/20, kurā Administratīvā rajona tiesa iesniedza lūgumu sniegt EST prejudiciālu nolēmumu, VDA sagatavoja un Eiropas Savienības Tiesā iesniedza rakstveida apsvērumus par prejudiciāla nolēmuma lūgumu. EST ģenerāladvokāts 25.03.2021. sniedza savus secinājumus.⁴ Savukārt EST 09.09.2021. pasludināja spriedumu prejudiciālā lietā C-144/20.⁵ Administratīvā rajona tiesa 15.09.2021. atjaunoja tiesvedību pamatlietā. Administratīvā rajona tiesa spriedumu pasludināja 28.02.2022. un nosprieda noraidīt AS "LatRailNet" pieteikumu par VDA 27.06.2018. lēmuma Nr.1.5.-6/7 atzīšanu par prettiesisku. AS "LatRailNet" par minēto spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību Administratīvajai apgabaltiesai. Administratīvā apgabaltiesa 02.12.2022. pasludināja spriedumu lietā,

³ Izņemot vēsturisko pārvadātāju.

⁴ Pieejams <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:62020CC0144>

⁵ Pieejams <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:62020CJ0144>

pievienojoties Administratīvās rajona tiesas spriedumam un noraidot AS "LatRailNet" pieteikumu par VDA 27.06.2018. lēmuma Nr.1.5.-6/7 atzīšanu par prettiesisku. Par šo spriedumu 30.12.2022. AS "LatRailNet" iesniedza kasācijas sūdzību Augstākajai tiesai. Augstākā tiesa 12.07.2023. rīcības sēdē lēma atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību sakarā ar AS "LatRailNet" kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 02.12.2022. spriedumu. Lēmums nav pārsūdzams, līdz ar to Administratīvās apgabaltiesas spriedums ir galīgs un stājies spēkā, sekojoši tiesvedība lietā ir noslēgusies.

2023.gadā VDA, veicot uzraudzību dzelzceļa pakalpojumu tirgos, pēc savas iniciatīvas nav pieņēmusi administratīvos lēmumus.

2023.gadā kā ierasts VDA ir veikusi tīkla pārskata kontroli gan tā provizoriskajā, gan galējā variantā. VDA uzraudzības ietvaros nav konstatējusi būtiskus tīkla pārskata trūkumus vai neatbilstības normatīvo aktu prasībām. Vienlaikus VDA kontrolēja apkalpes vietu operatoru iesniegto informāciju tīkla pārskatā, kuru tiem ir pienākums iesniegt atbilstoši Dzelzceļa likuma 28.panta otrajai daļai un Ministru kabineta 2016.gada 19.aprīļa noteikumu Nr.244 "Noteikumi par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras tīkla pārskata saturu" 3. un 5.6.punktam. Administrācija konstatēja, ko no zināmajiem apkalpes vietu operatoriem – AS "Daugavpils Lokomotīvu Remonta Rūpnīca" bija aizmirsusi nosūtīt informāciju VAS "Latvijas dzelzceļš" iekļaušanai tīkla pārskatā, savukārt AS "Baltijas Ekspresis" un SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" tīkla pārskatā norādītājās attiecīgajās interneta vietnēs norādītā informācija nebija pilnīga. Pēc VDA nosūtīta atgādinājuma, visi iepriekš minētie apkalpes vietu operatori pievienoja trūkstošo informāciju.

Saistībā ar jaudas sadales procesu 2023.gadā būtisku VDA darba un laika ieguldījumu prasīja darbs pie Eiropas Komisijas izstrādātās iniciatīvas par regulas projektu "Eiropas Parlamenta un Padomes Regula par dzelzceļa infrastruktūras jaudas izmantošanu vienotajā Eiropas dzelzceļa telpā un ar ko groza Direktīvu 2012/34/ES un atceļ Regulu (ES) Nr.913/2010"⁶. VDA sagatavoja un iesniedza savu vērtējumu⁷ EK par Regulas projektu attiecībā uz regulatīvās iestādes pilnvarām, funkcijām un sadarbību ar citām regulatīvām iestādēm. VDA tāpat aktīvi iesaistījās Latvijas nacionālās pozīcijas gatavošanā par Regulas projekta tekstu, kā arī savas kompetences ietvaros sniedza komentārus par Regulas projektu un citu dalībvalstu priekšlikumiem teksta grozījumiem.

2023.gadā, kā katru gadu, VDA veica publiskās lietošanas infrastruktūras jaudas sadales procesa uzraudzību. Ņemot vērā, ka jauda bija pietiekama, VDA nav saņēmusi pieteikuma iesniedzēja sūdzības, kā arī VDA nav saskatījusi nepieciešamību iejaukties jaudas sadales procesā pēc pašu iniciatīvas, veicot konkurences uzraudzības funkciju. Vienlaikus VDA 2022.gadā ir iepazinusies ar AS "LatRailNet" jaudas sadales plānu nākamajam kustības grafikam.

Atbilstoši Dzelzceļa likuma 2019.gada 19.jūnija grozījumiem, VDA no 2019.gada 3.jūlija papildus pilda jaunas tirgus uzraudzības un regulēšanas funkcijas, līdz ar iekšzemes pasažieru pārvadājumu tirgus liberalizāciju uzraugot arī pasažieru pārvadātāju, kas nesniedz pakalpojumus saskaņā ar sabiedrisko pakalpojumu līgumu, piekļuvi infrastruktūrai un vienlaikus novērtējot, vai šādi jauni pasažieru iekšzemes vai starptautiski komercpārvadājumu pakalpojumi izjauktu sabiedrisko pakalpojumu līguma ekonomisko līdzsvaru. Tāpat VDA arī veic satiksmes pārvaldības, infrastruktūras uzturēšanas plānošanas, infrastruktūras pārvaldītāja funkciju nodošanas ārpuspakalpojumā, infrastruktūras pārvaldītāja un pārvadātāju sadarbības līgumu slēgšanas, dzelzceļa nozares uzņēmumu finanšu pārredzamības un koordinācijas mehānismu prasību izpildes uzraudzību.

Saskaņā ar Dzelzceļa likuma 5.¹ panta otro daļu pārvadātājam tiesības piekļūt publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūrai, lai tas varētu sniegt dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojumus, piešķir saskaņā ar taisnīgiem, nediskriminējošiem un pārredzamiem nosacījumiem. Pārvadātājam ir tiesības uzņemt un izlaist pasažierus jebkurā stacijā vai pieturas punktā. Šīs tiesības ietver arī piekļuvi infrastruktūrai, kas savieno Dzelzceļa likuma 12.¹ panta otrajā daļā minētās apkalpes vietas.

⁶ Plašāka informācija pieejama šeit: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13134-Use-of-railway-infrastructure-capacity-in-the-single-European-railway-area_en

⁷ VDA viedoklis pieejams šeit: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13134-Use-of-railway-infrastructure-capacity-in-the-single-European-railway-area/F3443786_en

Saskaņā ar Dzelzceļa likuma 5.² panta pirmo daļu iepriekš minētās tiesības piekļūt dzelzceļa infrastruktūrai ir ierobežojamas pasažieru pārvadājumu pakalpojumu sniegšanai starp konkrētu izbraukšanas vietu un konkrētu galamērķa vietu, ja viens vai vairāki noslēgtie valsts vai pašvaldības dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pasūtījuma līgumi attiecas uz šo pašu maršrutu vai alternatīvu maršrutu un ja šo tiesību izmantošana izjauktu noslēgtā attiecīgā valsts vai pašvaldības dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pasūtījuma līguma ekonomisko līdzsvaru.

Atbilstoši Dzelzceļa likuma 5.² panta otrajai daļai lai noteiktu, vai noslēgtā valsts vai pašvaldības dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pasūtījuma līguma ekonomiskais līdzsvars tiktu izjaukts, VDA veic ekonomisko analīzi un savu lēmumu balsta uz kritērijiem, kuri noteikti saskaņā ar Komisijas Īstenošanas Regulu (ES) 2018/1795 (2018.gada 20.novembris), ar ko nosaka Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2012/34/ES 11.pantā paredzētās ekonomiskā līdzsvara pārbaudes piemērošanas procedūru un kritērijus⁸ (turpmāk – Regula 2018/1795).

Atbilstoši Regulas 2018/1795 4.panta 1.punktam pretendents (pieteikuma iesniedzējs) ne vēlāk kā 18 mēnešus pirms tam, kad stājas spēkā kustības grafiks, uz kuru attiecas infrastruktūras jaudas pieprasījums, paziņo attiecīgajiem infrastruktūras pārvaldītājiem un attiecīgajām regulatīvajām iestādēm par nodomu sniegt jaunus dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojumus.

2023.gadā VDA ir saņēmusi vienu jaunu paziņojumu par nodomu uzsākt dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojumus – 13.11.2023. no Lietuvas pārvaldītāja UAB “LTG-Link”⁹ tika saņemta aizpildīta paziņojuma veidlapa par nodomu uzsākt jaunus dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojumus maršrutā Viļņa-Jelgava-Rīga šī gada decembrī. Saskaņā ar UAB “LTG-Link” izvēlēto biznesa modeli tā veiks tikai starptautiskos pasažieru pārvadājumus un attiecīgi pasažieri starp pieturām Latvijas teritorijā pārvadāti netiks t.i. pasažieri netiks uzņemti Jelgavas stacijā pārvadāšanai līdz Rīgai, kā arī netiks uzņemti Rīgā pārvadāšanai līdz Jelgavai. Ņemot vērā apstākli, ka UAB “LTG-Link” iecerētais maršruts nepārklājās ar valsts pasūtījuma izpildi maršrutā Jelgava-Rīga, tad neiestājās priekšnosacījumi Dzelzceļa likuma 5.² panta otrajā daļā minētas procedūras pieprasīšanai un attiecīgi nepastāvēja šķēršļi UAB “LTG Link” piešķirtās jaudas izmantošanai VAS “Latvijas dzelzceļš” tīklā un UAB “LTG Link” ir uzsākusi pasažieru pārvadājumu pakalpojumu sniegšanu maršrutā Viļņa-Jelgava-Rīga 27.12.2023.

2.2.3. Infrastruktūras maksas noteikšanas atbilstības uzraudzība

VDA mērķis, īstenojot šo funkciju:

- nodrošināt nediskriminējošu un izmaksām atbilstošu infrastruktūras maksu noteikšanu.

AS “LatRailNet” 20.09.2023. pieņēma lēmumu Nr.JALP-1.3/8-2023 (prot. Nr.JALP-1.2/51-2023) “Par vienības vidējo tiešo izmaksu, maksas par minimālo piekļuves pakalpojumu kompleksu un piekļuvi infrastruktūrai, kas savieno infrastruktūru ar apkalpes vietām, un citu saistīto maksas lielumu noteikšanu periodam no 2024.gada 1.janvāra, un maksas aprēķināšanas shēmas grozījumu apstiprināšanu”. Ar minēto lēmumu AS “LatRailNet” ir apstiprinājusi maksas par Dzelzceļa likuma 12.¹ panta pirmajā daļā minēto minimālo piekļuves pakalpojumu kompleksu un par piekļuvi infrastruktūrai, kas savieno infrastruktūru ar apkalpes vietām, (turpmāk – Infrastruktūras maksa) lielumus, kā arī citus saistītos maksas lielumus laika periodam no 2024.gada 1.janvāra.

VDA infrastruktūras maksas uzraudzībai 05.10.2023. ir pieprasījusi un 19.10.2023. ir saņēmusi no AS “LatRailNet” visu informāciju, kas bija izmantota lēmuma pieņemšanā, nosakot Infrastruktūras maksas. VDA ir uzsākusi Infrastruktūras maksas atbilstības pārbaudi normatīvajiem aktiem, kura turpināsies 2024.gadā.

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R1795>

⁹ Plašāka informācija pieejama šeit: <https://www.vda.gov.lv/lv/jaunums/pazinojums-par-jaunu-pasazieru-parvadajumu-uzsaksanu>

2.2.4. Infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja neatkarības prasību uzraudzība

VDA mērķis, īstenojot šo funkciju:

- turpināt nodrošināt AS “LatRaiNet” valdes locekļu neatkarību infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja lēmumu pieņemšanā un panākt līdzekļu ietaupījumu, atsakoties no formālām, nevajadzīgām funkcijām un to dublēšanās.

Saskaņā ar Dzelzceļa likuma 13.¹ panta piektās daļas 4.apakšpunktu publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicējam ir pienākums katru gadu līdz 1.aprīlim iesniegt VDA ziņojumu par veiktajiem pasākumiem, lai nepieļautu nevienlīdzīgu attieksmi pret pārvaldītājiem, un nodrošināt pienācīgu kontroli pār neatkarības prasību programmas ievērošanu.

Saskaņā ar iepriekš minēto Dzelzceļa likuma normu, VDA pēc ziņojuma izvērtēšanas sniedz atzinumu par neatkarības nodrošināšanai veikto pasākumu pietiekamību un norāda trūkumus, ja tādi ir, kā arī termiņu, kurā šie trūkumi novēršami.

VDA 09.05.2023. sagatavoja un sniedza AS “LatRailNet” atzinumu Nr.2-2-97 “Par AS “LatRailNet” 29.03.2023. ziņojumu par veiktajiem pasākumiem publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja neatkarības prasību nodrošināšanā 2022.gadā”, norādot, ka ir samazināts risks neatkarības prasību nodrošināšanai atbilstoši Dzelzceļa likuma 13.¹ panta nosacījumiem, tomēr tas nav pilnībā novērsts, jo grozījumi Dzelzceļa likumā attiecībā uz AS “LatRailNet” padomi nav guvuši tālāku virzību.

2.2.5. Sadarbība ar citu Eiropas Savienības dalībvalstu regulatīvajām iestādēm un ar Eiropas Komisiju

VDA mērķis, īstenojot šo funkciju:

- pilnveidot VDA darbību, apgūstot Eiropas dzelzceļa regulatīvo iestāžu darbības labākos principus un praksi, tajā skaitā attiecībā uz Rail Baltica.

a) Eiropas dzelzceļa transporta regulatīvo iestāžu tīkls (ENRRB)

Ar Direktīvu 2012/34/ES ir radīts Eiropas dzelzceļa transporta regulatīvo iestāžu tīkls (“tīkls”) (ENRRB), kurā regulatīvās iestādes iesaistās, kopīgi darbojas un regulāri tiekas. Tīkls regulatīvajām iestādēm dod iespēju apmainīties ar informāciju par to darbu, lēmumu pieņemšanas principiem un praksi, procedūras galvenajiem jautājumiem un transponēto Eiropas Savienības dzelzceļa tiesību aktu interpretācijas problēmām. Regulatīvās iestādes šādā veidā sadarbojas, lai visā Eiropas Savienībā koordinētu savu lēmumu pieņemšanu. Saskaņā ar Direktīvas 2012/34/ES 57.panta 1.punktu Eiropas Komisija ir tīkla dalībniece, un tā koordinē un atbalsta tīkla darbu un attiecīgā gadījumā sniedz arī ieteikumus.

VDA 2023.gadā piedalījās vienīgajā aizvadītajā ENNRB sanāksmē – 24.ENRRB tiešsaistes sanāksmē 23.11.2023.

b) Regulatīvo iestāžu sadarbība lietās, kas saistītas ar pārrobežu aspektiem

Papildus sadarbībai Eiropas dzelzceļa transporta regulatīvo iestāžu tīklā Direktīvas 2012/34/ES 57.panta 2.punktā ir noteikts, ka regulatīvās iestādes palīdz cita citai veikt tirgus uzraudzības uzdevumus un darbojas sūdzību izskatīšanā un izmeklēšanā, tostarp noslēdzot īpašas darba vienošanās. Šāda veida sadarbības mehānisms izveidots un reglamentēts ar Direktīvas 2012/34/ES 57.panta noteikumiem, kuri pārņemti Dzelzceļa likuma 32.¹ pantā. Regulatīvā iestāde, kas izskata lietu par piekļuvi starptautiskam vilcienam vai maksu par to, apspriežas ar regulatīvajām iestādēm visās Eiropas Savienības dalībvalstīs, cauri kurām iet vilcienam ceļš, un pirms lēmuma pieņemšanas par šo lietu pieprasa no tām visu vajadzīgo informāciju. Savukārt regulatīvās iestādes, ar kurām jautājums tiek apspriests, sniedz pieprasīto informāciju. Turklāt, lai nodrošinātu efektīvu sadarbības īstenošanu, regulatīvās iestādes sniedz informāciju par saņemtajām sūdzībām vai par izmeklēšanu pēc savas iniciatīvas tai regulatīvajai iestādei,

kura ir atbildīga par pasākumu īstenošanu attiecībā uz iesaistītajām personām. Šo vienu atbildīgo regulatīvo iestādi nosaka pašas regulatīvās iestādes, savstarpēji vienojoties.

Eiropas Parlamenta un Padomes 2010.gada 22.septembra Regulā (ES) Nr.913/2010 par Eiropas dzelzceļa tīklu konkurētspējīgiem kravas pārvadājumiem (turpmāk – Regula (ES) Nr.913/2010) noteiktas īpašas regulatīvo iestāžu sadarbības prasības attiecībā uz konkurences uzraudzību dzelzceļa kravu pārvadājumu koridoros. Līdzīgi kā sadarbības starp regulatīvajām iestādēm nosacījumi, kas paredzēti Direktīvā 2012/34/ES, arī Regulas (ES) Nr.913/2010 20.pantā ir ietverti obligātās apspriešanās mehānismi un noteikumi par informācijas sniegšanu un tās pārsūtīšanu lietās, kas attiecas uz dzelzceļa kravu pārvadājumu koridoriem. Turklāt prejudiciālā lietā C-12/20 Eiropas Savienības Tiesa 2021.gada 24.jūnija sprieduma 76.punktā sniegusi skaidrojumu, ka ne no vienas Regulas (ES) Nr.913/2010 tiesību normas neizriet, ka regulatīvo iestāžu pienākums sadarboties nozīmē, ka dalībvalsts regulatīvajai iestādei pirms lēmuma pieņemšanas būtu jāsaņem citu attiecīgo dalībvalstu regulatīvo iestāžu piekrišana vai ka tai būtu saistoši šo citu regulatīvo iestāžu pieņemtie lēmumi.¹⁰ Šis skaidrojums norāda uz to, ka ikviena regulatīvā iestāde lēmumu pieņemšanas ziņā ir juridiski nošķirta un neatkarīga no jebkuras citas privātas vai valsts institūcijas, tajā skaitā citas regulatīvās iestādes, izskatot lietas, kas saistītas ar pārrobežu aspektiem. Tādējādi minētajos ES tiesību aktos noteiktais regulatīvo iestāžu sadarbības mehānisms prasa, lai, cik vien iespējams, panāktu vienotu pieeju, atbildīgajai regulatīvajai iestādei pirms lēmuma pēc būtības pieņemšanas apspriesties ar citām attiecīgajām regulatīvajām iestādēm, nevis saņemt to piekrišanu vai to norādījumus.

Tomēr VDA sadarbība konkrētās lietās ir ierobežota ar to, ka 2023.gadā VDA uzmanības lokā nav nonākusi neviena lieta, kura saistīta ar starptautiskajiem pakalpojumiem un kurās nepieciešama apspriešanās un informācijas apmaiņa starp regulatīvajām iestādēm.

VDA kopīgi ar citām dzelzceļa nozares regulatīvajām iestādēm, kuru valstu teritorijas šķērso 8. dzelzceļa kravu pārvadājumu koridors Ziemeļjūra – Baltijas jūra, proti, ar Beļģijas, Nīderlandes, Vācijas, Čehijas, Polijas, Lietuvas un Igaunijas dzelzceļa nozares regulatīvajām iestādēm ir parakstījušas un 2022.gada 5.decembrī ir stājies spēkā dzelzceļa nozares regulatīvo iestāžu sadarbības līgums 8. dzelzceļa kravu pārvadājumu koridora Ziemeļjūra – Baltijas jūra (*Rail Freight Corridor 8, North Sea-Baltic*) ietvaros, lai pārraudzītu konkurenci dzelzceļa kravu pārvadājuma koridorā, kā arī lai reglamentētu un pilnveidotu dzelzceļa nozares regulatīvo iestāžu sadarbību tajā.

Šāda sadarbības līguma nepieciešamību nosaka Direktīvas 2012/34/ES 57.pants un Regulas (ES) 913/2010 20.pants.

c) **Sadarbība ar IRG-Rail**

Papildus dažāda veida sadarbībai, kas paredzēta saskaņā ar Direktīvu 2012/34/ES un Regulu (ES) 913/2010, VDA pašreiz sadarbojas arī IRG-Rail ietvaros, kas ir regulatīvo iestāžu pašu privāta iniciatīva.

VDA ir iesaistījusies IRG-Rail un aktīvi darbojās vairākās IRG-Rail izveidotajās darba grupās, kuras izvērtē ES dzelzceļa jomas tiesību aktu normas un prasības, kā arī ES dalībvalstu regulējošo iestāžu praksi, nacionālajā līmenī piemērojot attiecīgās ES tiesību normas. Svarīgākās IRG-Rail darbības jomas, kurās VDA darbinieki kā eksperti pārstāv Latvijas dzelzceļa regulatīvo iestādi, ir sekojošas:

- ES likumdošanas priekšlikumu izstrāde;
- piekļuve infrastruktūrai un piekļuve apkalpes vietām;
- dzelzceļa infrastruktūras maksas un maksa par piekļuvi apkalpes vietām, un
- dzelzceļa tirgus uzraudzība un statistikas datu pārskati.

Pārskata periodā VDA piedalījās IRG-Rail plenārsēdēs, kā arī iepriekš minēto darba grupu sanāksmēs, sniedzot informāciju par regulatīvās iestādes darbību un valsts tiesību aktu prasībām, pārņemot ES dzelzceļa jomas tiesību aktu prasības Latvijā. Vienlaikus, VDA līdzdarbojās IRG-Rail ietvaros, kopīgi gatavojot Eiropas dzelzceļa tirgus uzraudzības gada pārskatu (*IRG-Rail Market Monitoring Report*), kurā iekļauta detalizēta analīze par dzelzceļa tirgus aktivitātēm (dzelzceļa tīkls, pārvadājumu tirgus, konkurence, maksas, licences, pārvadātāju ieņēmumi, u.c. dati). IRG-Rail

¹⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A62020CJ0012&qid=1654690235391>

sagatavotais Eiropas dzelzceļa tirgus uzraudzības pārskats tiek regulāri publicēts IRG-Rail interneta vietnē: www.irg-rail.eu/irg.

d) Dalība SERAF

Eiropas Komisijas Mobilitātes un transporta ģenerāldirektorāts (“DG MOVE”) 02.08.2016. izveidoja EK ekspertu grupu par piekļuvi dzelzceļa tirgum (“grupa”), lai sniegtu padomus Komisijai, gatavojot tiesību aktus, kā to paredz Direktīva 2012/34/ES, ar ko izveido vienotu Eiropas dzelzceļa telpu. Ekspertu grupa, kas 2022. gada pārdēvēta par Vienotās Eiropas dzelzceļa telpas forumu (*Single European Railway Area* - SERAF), atbalstīs EK turpmākajā Direktīvas 2012/34/ES īstenošanā un saistībā ar vienotas Eiropas dzelzceļa telpas izveidi plašākā nozīmē. Atbilstoši SERAF nolikumam dalībvalstis forumā pārstāv divi dalībnieki no katras dalībvalsts, kur viens no dalībniekiem ir nacionālās dzelzceļa regulatīvās iestādes pārstāvis. Ņemot vērā iepriekš minēto VDA piedalās SERAF sanāksmēs.

2023.gadā VDA nodrošināja dalību abās notikušajās SERAF tiešsaistes sanāksmēs – 1.SERAF sanāksmē 04.05.2023. un 2.SERAF sanāksmē 04.10.2023.

2.2.6. Dzelzceļa statistikas datu apkopošana un ziņošana Eiropas Komisijai

VDA mērķis, īstenojot šo funkciju:

- novērtēt dzelzceļa tirgus darbību Latvijā un citās ES dalībvalstīs, un izdarīt secinājumus par nepieciešamajiem uzlabojumiem konkrētajos tirgus segmentos, lai nodrošinātu pilnvērtīgu dzelzceļa jomas normatīvo aktu prasību un nosacījumu īstenošanu.

Saskaņā ar vienošanos ar Satiksmes ministriju, VDA pilda Latvijai noteikto ziņošanas pienākumu Eiropas Komisijai, kas izriet no Komisijas 2015.gada 7.jūlija īstenošanas regulas (ES) 2015/1100 par dalībvalstu ziņošanas pienākumu dzelzceļa tirgus uzraudzības ietvaros (turpmāk – RMMS Regula).

Minētais pienākums uzliek ES dalībvalstīm (kompetentajām transporta nozares ministrijām) apkopot un sniegt dzelzceļa tirgus uzraudzības statistikas datus Eiropas Komisijas Mobilitātes un transporta ģenerāldirektorāta izveidotajā TRAMOS sistēmā.

RMMS Regula uzliek ES dalībvalstīm pienākumu regulāri apkopot un iesniegt Eiropas Komisijai statistikas datus ar mērķi izvērtēt tehniskos un ekonomiskos apstākļus un tirgus tendences Eiropas Savienības dzelzceļa transporta nozarē.

RMMS pārskats, kuru apkopo EK Mobilitātes un transporta ģenerāldirektorāts, tiek apkopots reizi gadā un kopsavilkums publicēts EK DG MOVE interneta vietnē: https://transport.ec.europa.eu/transport-modes/rail/market/rail-market-monitoring-rmms_en.

VDA 2023.gadā apkopoja VAS “Latvijas dzelzceļš” (infrastrukturā pārvaldītājs), AS “LatRailNet” (VAS “Latvijas dzelzceļš” būtisko funkciju veicējs) un dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu sniegtos statistikas datus un iesniedza to Eiropas Komisijas izveidotajā un uzturētajā RMMS pārskatu TRAMOS sistēmā (minētais reģistrs nav publiski pieejams).

Papildus, VDA piedalās EK Mobilitātes un transporta ģenerāldirektorāta organizētajās RMMS darba grupas sanāksmēs, kurās tiek izskatīti ar minētās ES Regulas 2015/1100, RMMS pārskatu un TRAMOS sistēmas darbību saistīti jautājumi.

2.3. Dzelzceļa pārvadātāju licencēšana

VDA mērķis, īstenojot šo funkciju:

- nodrošināt vienlīdzīgu piekļuvi dzelzceļa pārvadājumu tirgum visiem, kas vēlas nodarboties ar dzelzceļa pārvadājumiem un izpilda noteiktās prasības.

VDA ir Eiropas Savienības tiesību aktos minētā licencēšanas iestāde, kas veic dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu licencēšanu un uzrauga tās prasību izpildi.

Izsniedzot licenci, VDA pārbauda uzņēmumu atbilstību dzelzceļa jomu reglamentējošajos aktos noteiktajām prasībām, tas ir, labu reputāciju, finanšu pietiekamību, profesionālo kompetenci un savas civiltiesiskās atbildības segšanu. Šīs prasības VDA pārbauda pirms jaunas licences izsniegšanas, kā arī pēc savas iniciatīvas – pēc licences izsniegšanas.

Izsniedzot jaunu pārvadātāja licenci, apturot tās darbību, anulējot vai grozot esošu pārvadātāja licenci, VDA reģistrē minētā izmaiņas Eiropas Savienības Dzelzceļa aģentūras izveidotajā pārvadātāju licenču datubāzē ERADIS.

Ņemot vērā iepriekš minēto, VDA pārskata periodā veica licencēto dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu atbilstības uzraudzību noteiktajām prasībām, pārkāpumi netika konstatēti.

Gada laikā VDA veica vairākas konsultācijas ar Latvijas Apdrošinātāju asociācijas pārstāvjiem par atbilstošākajām prasībām un nosacījumiem dzelzceļa pārvadātāju civiltiesiskās atbildības apdrošināšanai dzelzceļa satiksmes negadījumos attiecībā uz pasažieriem, bagāžu, kravu, pasta sūtījumiem un trešajām personām.

Šobrīd visi dzelzceļa pārvadātāji, kam ir Latvijā izsniegtas pārvadātāju licences, kā arī citu valstu pārvadātāji, kas darbojas Latvijas teritorijā, ir veikuši civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu, kā ir noteikts 16.08.2016. MK noteikumos Nr.558.

2023.gadā VDA veica 6 dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu licences pielikuma par civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu grozījumus, kas tika reģistrēti ERADIS datubāzē.

Jauni pieteikumi dzelzceļa pārvadātāju licences saņemšanai 2023.gadā netika saņemti.

2.4. Dzelzceļa reģistru pieejamība un to efektīvāka izmantošana

2.4.1. Dzelzceļa infrastruktūras reģistrs

VDA mērķis, īstenojot šo dalībvalstīm uzdoto funkciju:

- nodrošināt dzelzceļa infrastruktūras uzskaiti Dzelzceļa infrastruktūras (sliežu ceļu) valsts reģistrā, atbilstoši Ministru kabineta 29.12.1998. noteikumu Nr.489 “Dzelzceļa infrastruktūras (sliežu ceļu) valsts reģistrācijas un uzskaites kārtība” un Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2019/777 (2019. gada 16. maijs), “Par dzelzceļa infrastruktūras reģistra kopīgajām specifikācijām” noteiktām prasībām, nodrošinot pārvadātājiem ienākšanai dzelzceļa tirgū nepieciešamo informāciju par dzelzceļa infrastruktūras pamatrādītājiem un par tās piederību, kā arī tīkla raksturlielumu pārredzamību un valsts reģistra savienojumu ar Eiropas dzelzceļa infrastruktūras reģistru (RINF).

a) Dzelzceļa infrastruktūras (sliežu ceļu) valsts reģistrs

Saskaņā ar Komisijas Īstenošanas Regulas (ES) 2019/777 (2019.gada 16.maijs), par dzelzceļa infrastruktūras reģistra kopīgajām specifikācijām un par Īstenošanas lēmuma 2014/880/ES atcelšanu 4.pantu, VDA kā infrastruktūras reģistrācijas struktūrvienības pienākums izbeidzās ar 2021.gada 1.janvāri, kad katras dalībvalsts infrastruktūras pārvaldītāji kļuva atbildīgi par datu vākšanu un ievadīšanu RINF lietojumprogrammā.

Savukārt saskaņā ar 29.12.1998. MK noteikumiem Nr.489 “Dzelzceļa infrastruktūras (sliežu ceļu) valsts reģistrācijas un uzskaites kārtība” VDA turpina reģistrēt dzelzceļa infrastruktūru (sliežu ceļu) valsts reģistrā.

Saskaņā ar iepriekš minēto pienākumu 2023.gadā izsniegtas 26 privātās lietošanas sliežu ceļu reģistrācijas apliecības un 9 publiskās lietošanas sliežu ceļu reģistrācijas apliecības.

Kopumā valsts reģistrā uz 2024.gada 1.janvāri iekļauti 413 privātās lietošanas sliežu ceļu iecirkņi ar kopgarumu 631.7 km un 361 publiskās lietošanas sliežu ceļu iecirkņi ar kopgarumu 3233.9 km. (skat. 3. tabulu).

3. tabula Reģistrēto publiskās lietošanas sliežu ceļu kopgarums uz 01.01.2024.g.

Īpašnieks vai pārvaldītājs	Izvērstaīs ceļu garums km			
	Galvenie	Stacijas	Pievedceļi	Kopā
Va/s "Latvijas dzelzceļš"	2135.3	815.3	131	3081.6
AS "Pasažieru vilciens"			19.5	19.5
SIA "LDZ Ritošā sastāva serviss"			31.19	31.19
SIA "LDZ infrastruktūra"			34.87	34.87
Citi īpašnieki	35.1	1.1	30.5	66.7
Kopā:	2170.4	816.4	247.06	3233.9

Kopā valstī reģistrēti 3865.6 km sliežu ceļi (izvērstaīs garums) no kuriem 16% ir privātās lietošanas, bet 84% publiskās lietošanas. Savukārt 80% no reģistrētajiem sliežu ceļiem ir VAS "Latvijas dzelzceļš" pārvaldīšanā.

2023.gadā tika turpināti darbi, kas saistīti ar reģistra uzturēšanu un elektroniskās versijas pilnveidošanu.

2023.gadā vienotā Eiropas dzelzceļa infrastruktūras reģistra (RINF) ievēšanai tika veikti šādi darbi:

- RINF nacionālā reģistra programmatūras pilnveidošana;
- Veikta vairāku RINF parametru precizēšana un nosūtīšana uz vienotā Eiropas dzelzceļa infrastruktūras reģistra (RINF) datu bāzi (CUI).

2.4.2. Dzelzceļa ritekļu reģistrs

VDA mērķis, īstenojot šo funkciju:

- nodrošināt ritekļu, kuriem ir izsniegta atļauja ekspluatācijai ES valstu dzelzceļa tīklā, uzskaiti vienotajā ES dzelzceļa ritekļu reģistrā (turpmāk - EVR).

b) EVR – Eiropas (dzelzceļa) ritekļu reģistrs

2023.gadā tika turpināta dzelzceļa ritošā sastāva reģistrācija, grozījumu veikšana un ritošā sastāva izslēgšana no EVR, kā arī tika turpināta Eiropas 12 ciparu numuru piešķiršana dzelzceļa ritošajam sastāvam, kuru paredzēts izmantot tikai Eiropas dzelzceļa tīklā vai iekšzemē.

2023.gadā šīs darbības vēl tika veiktas Valsts dzelzceļa ritošā sastāva reģistra sistēmā, kas bija sasaistīta ar EVR, taču saskaņā ar 25.10.2018. Eiropas Komisijas īstenošanas lēmuma 2018/1614 8.panta prasībām, VDA visi Valsts dzelzceļa ritošā sastāva reģistra ritekļu dati ir jāmigrē uz EVR sistēmu. Lai nodrošinātu šo prasību izpildi, VDA 2023. gada laikā turpināja datu strukturēšanu un sagatavošanu migrēšanai uz EVR. Datu pārņemšanu un iekļaušanu EVR nodrošina Eiropas dzelzceļu aģentūra. Eiropas dzelzceļu aģentūras lielās noslogotības, kā arī EVR atklāto funkcionalitātes nepilnību dēļ, datu migrēšanu plānots veikt 2024. gadā.

Lai nodrošinātu normatīvo bāzi, 2023.gadā tika izstrādāts un virzīts saskaņošanai MK noteikumu projekts, kas nosaka tiesības un pienākumus saistībā ar ritekļu reģistrāciju EVR. Būtiskākais – ritekļu turētājiem pašiem ir pienākums veikt reģistrācijas darbības EVR, iepriekš reģistrējoties sistēmā.

2023.gada laikā VDA tika iesniegti 138 pieteikumi darbībām ar ritekļiem EVR. No kopējā iesniegumu skaita 59% tika iesniegti elektroniski attālināti, izmantojot elektronisko sistēmu REPS un 41% – izmantojot papīra formātu vai e-parakstu.

2023.gadā kopā izsniegtas 91 izziņas par 2273 veiktajām ritošā sastāva vienību operācijām EVR. Uz 2023. gada 31.decembri reģistrēto ritošā sastāva vienību skaits ir 7077.

4. tabula 2023.gadā veiktās izmaiņas Eiropas ritekļu reģistrā

<i>Ritekļa veids</i>	<i>VAS "Latvijas dzelzceļš"</i>	<i>Citas uzņēmēj-sabiedrības</i>	<i>Veiktās izmaiņas kopā</i>
Lokomotīves	1	31	32
Elektrovilcienu vagoni	0	68	68
Dīzeļvilcienu vagoni	0	0	0
Pasažieru vagoni	0	30	30
Kravas vagoni	1465	621	2086
Sliežu ceļa mašīnas	43	2	45
Dzelzceļa ceļamkrāni	4	0	4
Citas mašīnas	8	0	8
<i>Kopā:</i>	1521	752	2273

5. tabula 2019.–2023.g. reģistrēto ritekļu skaita dinamika Eiropas ritekļu reģistrā

	2020. gads	2021. gads	2022. gads	2023. gads
Lokomotīves kopā, t.sk.:	315	290	284	283
• Kravas-pasažieru	4	4	4	4
• Kravas-tvaika	2	2	2	2
• Manevru	145	136	132	132
• Kravas	136	122	120	119
• Manevru-kravas	19	19	19	19
• Pasažieru	9	7	7	7
Ceļamkrāni	57	55	55	55
Sliežu ceļu mašīnas	173	167	167	167
Citas mašīnas	27	28	28	28
Dīzeļvilcienu vagoni	76	76	75	75
Elektrovilcienu vagoni	164	163	163	231
Pasažieru vagoni	67	65	65	31
Kravas vagoni kopā/privātie, t.sk.:	8362/1972	7487/1882	7524/1923	6207/1520
• Platformas	2068/470	2033/455	2005/427	1697/250
• Hopervagoni	1764/212	1761/209	1752/200	1741/198
• Cisternas	1734/653	1233/599	1257/687	976/658
• Dumkari (pašizgāzēji)	159/94	159/94	159/94	156/91
• Pusvagoni	802/284	623/279	678/274	516/271
• Refrižeratori	43/32	30/19	30/19	20/8
• Segtie	1694/211	1550/211	1550/211	1028/37
• Citi	98/16	98/16	93/11	73/7

2.5. Dzelzceļa vides aizsardzība, risku izvērtēšana un datu pieejamība

2.5.1. Dzelzceļa vides aizsardzības politika

VDA mērķis, īstenojot šo funkciju:

- noteikt dzelzceļa nozares ilgtermiņa un īstermiņa vides aizsardzības mērķus, norādīt politikas īstenošanas līdzekļus un uzturēt vides aizsardzības paškontroles sistēmu.

Dzelzceļa likums nosaka, ka VDA izstrādā dzelzceļa vides aizsardzības politiku un uztur vides aizsardzības paškontroles sistēmu dzelzceļa nozarē. Administrācija kopā ar vides konsultāciju uzņēmumu SIA “*Estonian, Latvian & Lithuanian Environment*” ir izstrādājusi Dzelzceļa vides aizsardzības politiku plānošanas periodam no 2021. līdz 2027.gadam.

Dzelzceļa vides politikas mērķis ir noteikt nozares vides aizsardzības mērķus plānošanas periodam līdz 2027.gadam, norādīt politikas īstenošanas instrumentus, ko var izmantot politikas ieviešanai. Dokumenta pamatā ir ES Vides politikas mērķi, Latvijas normatīvo aktu prasības un tieši saistīto nozaru plānošanas dokumenti (Transporta attīstības pamatnostādnes 2021.–2027.gadam un Vides politikas pamatnostādnes 2021.–2027.gadam). Šis dokuments ir uzskatāms par nozares vadlīnijām koordinētai un mērķtiecīgai vides pārvaldībai. Politikas ieviešana ir dzelzceļa nozares uzņēmumu brīvprātīga apņemšanās.

VDA nodrošina Dzelzceļa vides politikas realizāciju tajā daļā, kas attiecas uz valsts un privātajiem uzņēmumiem, pārvadātājiem izsniedzot licences, sagatavojot un izvērtējot normatīvo aktu projektus, kuri attiecas uz vides aizsardzību un dzelzceļa nozari. Papildus VDA sadarbībā ar pārējām Dzelzceļa vides politikas realizācijā iesaistītajām institūcijām izmanto dokumentā apskatītos politikas īstenošanas instrumentus, lai rastu optimālu risinājumu katrā konkrētajā gadījumā.

Lai novērtētu vides stāvokli un analizētu tendences saistībā ar Dzelzceļa vides politikas ieviešanu, katru gadu VDA no dzelzceļa pasažieru un kravu pārvadājumu uzņēmumiem ievāc informāciju par iepriekšējā gadā veiktajiem vides aizsardzības pasākumiem un noteiktiem vides indikatoriem.

Dzelzceļa vides politiku nepieciešams pārskatīt un precizēt ik pa trīs gadiem, atbilstoši izmaiņām vides un dzelzceļa tiesību aktu sistēmā, ekonomiskajai situācijai valstī un vispārējai izpratnei par vides problēmām.

2.5.2. Dzelzceļa radīto apdraudējumu (risku) novērtēšana un uzraudzība

VDA mērķis, īstenojot šo funkciju:

- izvērtēt apdraudējumu, ko dzelzceļa infrastruktūra rada cilvēku veselībai un videi, un koordinēt nepieciešamos šā apdraudējuma samazināšanas pasākumus, informēt un sadarboties ar citām iesaistītajām institūcijām.

VDA saskaņā ar Dzelzceļa likumā noteiktajām prasībām izvērtē apdraudējumu, kuru dzelzceļa infrastruktūra rada cilvēku veselībai un videi.

2023.gadā tika veikta apdraudējuma izvērtēšana dzelzceļa posmā Torņakalns–Tukums II. Apdraudējuma izvērtēšanas rezultātā dzelzceļa posmā, tika identificēti galvenie risku paaugstinošie faktori un izstrādātas rekomendācijas riska līmeņa samazināšanai. Ar darba rezultātiem tika iepazīstinātas visas dzelzceļa nozares iesaistītās institūcijas, Valsts policija un pašvaldības.

Nozīmīga ir arī iestādes darbība OTIF Bīstamo kravu pārvadājumu darba grupā par Bīstamo kravu starptautisko dzelzceļa pārvadājumu noteikumu (RID) grozījumu izstrādi un ieviešanu, drošības padomnieku sistēmas pilnveidošanu. Iestādes darbinieki regulāri piedalās arī Dzelzceļu sadarbības organizācijas (OSŽD) darbā ar dalībvalstīm, kas piemēro Nolīguma par starptautisko dzelzceļa kravu satiksmi (SMGS) 2.pielikuma “Bīstamo kravu pārvadājumu noteikumi” prasības. VDA speciālisti piedalās arī ANO EEK Transporta komitejas Bīstamo kravu pārvadājumu darba grupas sēdēs.

2.6. Sadarbības veicināšana ar dzelzceļa tirgus dalībniekiem un pakalpojumu lietotājiem

2.6.1. Sadarbība ar dzelzceļa kravu un pasažieru pārvadātājiem un pakalpojumu lietotājiem

VDA mērķis, īstenojot šo funkciju:

- nodrošināt regulāru informācijas apmaiņu ar dzelzceļa tirgus dalībniekiem, lai noskaidrotu problēmas un praktiskās vajadzības un preventīvi risinātu iespējamās strīdus situācijas.

Saskaņā ar Dzelzceļa likuma 31.pantu VDA ir noteikts pienākums regulāri apspriesties ar dzelzceļa kravu un pasažieru pārvadājumu pakalpojumu lietotāju pārstāvjiem, lai ņemtu vērā viņu viedokli par dzelzceļa tirgu. Šajā jomā VDA sadarbojas ar dzelzceļa kravu pārvadātāju klientiem – kravu nosūtītāju un saņēmēju pārstāvjiem un to intereses pārstāvošajām nozares asociācijām.

Lai pastāvīgi apzinātu situāciju dzelzceļa transporta nozarē, VDA pēc savas iniciatīvas ir izveidojusi Dzelzceļa pārvadātāju un sadarbības organizāciju konsultatīvo padomi, kurā piedalās Satiksmes ministrijas, VAS “Latvijas dzelzceļš” (infrastruktūras pārvaldītājs), AS “LatRailNet” (infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicējs), kā arī dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu un nozares uzņēmēju asociāciju pārstāvji, kas darbojas kopš 2010.gada. Padome tiek sasaukta vairākas reizes gadā, lai pārrunātu un risinātu aktuālos nozares problēmu jautājumus. Šādu VDA iniciatīvu ir atzinīgi novērtējusi Eiropas Komisija.

2.6.2. Pasažieru tiesību aizsardzība starptautiskajos pasažieru pārvadājumos

VDA mērķis, īstenojot šo funkciju:

- nodrošināt pārvadājumu atbilstību ES normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.

Saskaņā ar Dzelzceļa likuma 33.³ panta pirmo daļu (spēkā ar 2022.gada 7.jūniju) 2021.gada 29.aprīļa regulas (ES) 2021/782 par dzelzceļa pasažieru tiesībām un pienākumiem (turpmāk – regula Nr. 2021/782) 31.pantā minētā iestāde, kas atbild par šīs regulas (izņemot tās 23.panta 1.punkta “g” apakšpunktu un 27.pantu) izpildi starptautiskajos dzelzceļa pasažieru pārvadājumos ir VDA.

Papildus VDA sagatavoja priekšlikumus grozījumiem Dzelzceļa likumā un iesniedza Satiksmes ministrijai, lai saskaņā ar regulas Nr.2021/782 35.panta prasībām Latvijas Republikas normatīvajos aktos tiktu paredzētas sankcijas par šīs regulas noteikumu pārkāpumiem.

2023.gada decembrī Latvijas teritorijā tika uzsākts jauns starptautiskais pasažieru pārvadājums, ko sniedz Lietuvas pārvadātājs. Pasažieru sūdzības par starptautisko pasažieru tiesību pārkāpumiem 2023.gadā netika saņemtas.

Papildus 2023.gadā VDA piedalījās Eiropas komisijas un dalībvalstu uzraudzības iestāžu (NEB) organizētajās sanāksmēs par dzelzceļa pasažieru tiesību regulas piemērošanas jautājumiem un apmainījās ar informāciju par šiem jautājumiem.

2.7. Vēsturiskā mantojuma dzelzceļa finansējuma sadalījums un tā izlietojuma kontrole

VDA mērķis, īstenojot šo funkciju:

- nodrošināt Vēsturiskā mantojuma dzelzceļa konsultatīvās padomes lēmumu izpildes uzraudzību.

Saskaņā ar Dzelzceļa likuma 7.¹ pantu VDA ir atbildīga par Vēsturiskā mantojuma dzelzceļa konsultatīvās padomes lēmumu izskatīšanu un finanšu līdzekļu piešķiršanu vēsturiskā mantojuma dzelzceļa objektu īpašniekiem (valdītājiem) un šī finansējuma izlietošanas kontroli.

Pildot normatīvajos aktos noteiktās Vēsturiskā mantojuma dzelzceļa konsultatīvās padomes sekretariāta funkcijas, 2023.gadā sadarbībā ar Satiksmes ministriju tika atjaunots Vēsturiskā mantojuma dzelzceļa konsultatīvās padomes sastāvs un noorganizētas divas sanāksmes un sagatavoti sanāksmju protokoli. Vienlaikus tika sagatavoti lēmumu projekti par finanšu līdzekļu piešķiršanu, tika pārbaudīti dokumenti par piešķirto finanšu līdzekļu izlietojumu un apkopotas iesniegtās finanšu atskaites, kā arī tika veikta iesniegto dokumentu pārbaude par finansējuma izlietojumu.

3. INFORMĀCIJA PAR VDA BUDŽETU UN TĀ IZLIETOJUMU

Saskaņā ar Ministru kabineta 2022.gada 21.septembra rīkojumu Nr.628 “Par Valsts dzelzceļa administrācijas 2022.gada budžeta apstiprināšanu” tika apstiprināts VDA budžets 575 446 *euro* apmērā un izdevumi 687 797 *euro* apmērā (t.sk. 112 351 *euro* no iepriekšējos gados neizlietotā finansējuma).

6.tabula: VDA finansējums un tā izlietojums (*eiro*)

Nr. p.k.	Posteņa nosaukums	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	575 446	575 446	578 618
1.1.	dotācijas	-	-	-
1.2.	maksas pakalpojumi un citi ieņēmumi	575 469	575 446	575 446
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	1 783	-	3 172
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā):	539 951	687 797	604 965
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā):	537 550	680 315	601 807
2.1.1.	kārtējie izdevumi	537 550	680 315	601 807
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumi transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	2 401	7 482	3 158

Pamatojoties uz 24.03.1994. likuma “Likums par budžetu un finanšu vadību” ar grozījumiem 6.¹ panta 5.daļu, budžeta nefinansētu iestāžu kārtējā gada līdzekļu atlikumu var izmantot nākamajā gadā izdevumu finansēšanai.

4. VDA STRUKTŪRA UN PERSONĀLS

4.1. Darbinieki

VDA mērķis, īstenojot šo funkciju:

- stiprināt iestādes kompetenci, nodrošinot iestādi ar augsti kvalificētiem speciālistiem, kas pastāvīgi pilnveido savas profesionālās prasmes.

Saskaņā ar VDA personālvadības kārtību iestādes augstākā vērtība ir cilvēks, tā spēju un dotību atklāsme. VDA personāla vadības mērķis ir tādas iestādes vides izveide, kas nodrošina nodarbinātā potenciāla izaugsmi un izmantošanu iestādes mērķu sasniegšanai un attīstības veicināšanai.

Viens no galvenajiem personāla vadības mērķiem ir ilgtermiņā piesaistīt kompetentus speciālistus, nodrošinot VDA uzticēto funkciju izpildi. Pārskata gadā VDA bija 13 amata vietas, tajā skaitā:

- 10 ierēdņu amata vietas
- 3 darbinieku amata vietas

Kopējais faktiski nodarbināto skaits VDA uz 31.12.2023. – 14 nodarbinātie (ieskaitot nepilnu slodzi strādājošos), tajā skaitā:

- 4 sievietes
- 10 vīrieši

VDA nodarbināto sadalījums pēc vecuma grupām un dzimuma:

7. tabula

Vecums	Sievietes	Vīrieši
30–45 gadi	2	2
46–60 gadi	1	6
61–67 gadi	0	2

VDA lielāko daļu darbinieku sastāvu veido darbinieki, kuri ir dzelzeļa jomas speciālisti un VDA strādā ilgāk par pieciem gadiem. Daži no darbiniekiem strādā kopš iestādes dibināšanas dienas – 1999.gada 1.jūlija.

Visiem VDA darbiniekiem ir augstākā izglītība. Lielākā daļa VDA darbinieku labi pārvalda angļu un krievu valodu. Daži darbinieki pārvalda arī franču valodu.

VDA darbinieki aktīvi piedalās Eiropas Komisijas, ERA un IRG-Rail darba grupās, lai Latvijas intereses tiktu atspoguļotas topošajos Eiropas Savienības tiesību aktos. VDA darbinieku aktivitātes Eiropas Savienības un starptautisko organizāciju darba grupās liecina par VDA darbinieku profesionālām prasmēm un pieredzi.

Ik gadu VDA darbinieki turpina paaugstināt savu kvalifikāciju, papildinot zināšanas dažādos mācību centros, Valsts administrācijas skolā, Valsts kancelejas, kā arī ministriju un Eiropas Savienības institūciju organizētajos semināros u.c. mācību programmās. VDA personāla apmācību vajadzības tiek noteiktas individuāli, ņemot vērā darbinieku esošo izglītību, jau apgūtās zināšanas un veicamā amata pienākumu izpildei papildus nepieciešamās zināšanas.

Lai nodrošinātu labākus darba apstākļus un kolektīva saliedētību (iepriekš darbinieki bija izvietoti divās ēkās), no 01.05.2023. VDA pārcēlās uz jaunām telpām ofisa telpām Blaumaņa ielā 28-3. Pārcelšanās rezultātā tiks ietaupītas arī ofisa izmaksas, t.sk. arī energoresursi apkurei, jo nomājamo telpu platība ir mazāka par kopējo iepriekšējo abās ēkās.

4.2. Iekšējo procesu pārskatīšana un pilnveidošana

VDA mērķis, īstenojot šo funkciju:

- nodrošināt iestādes funkciju kvalitatīvu veikšanu un iestādes darbības nepārtrauktību.

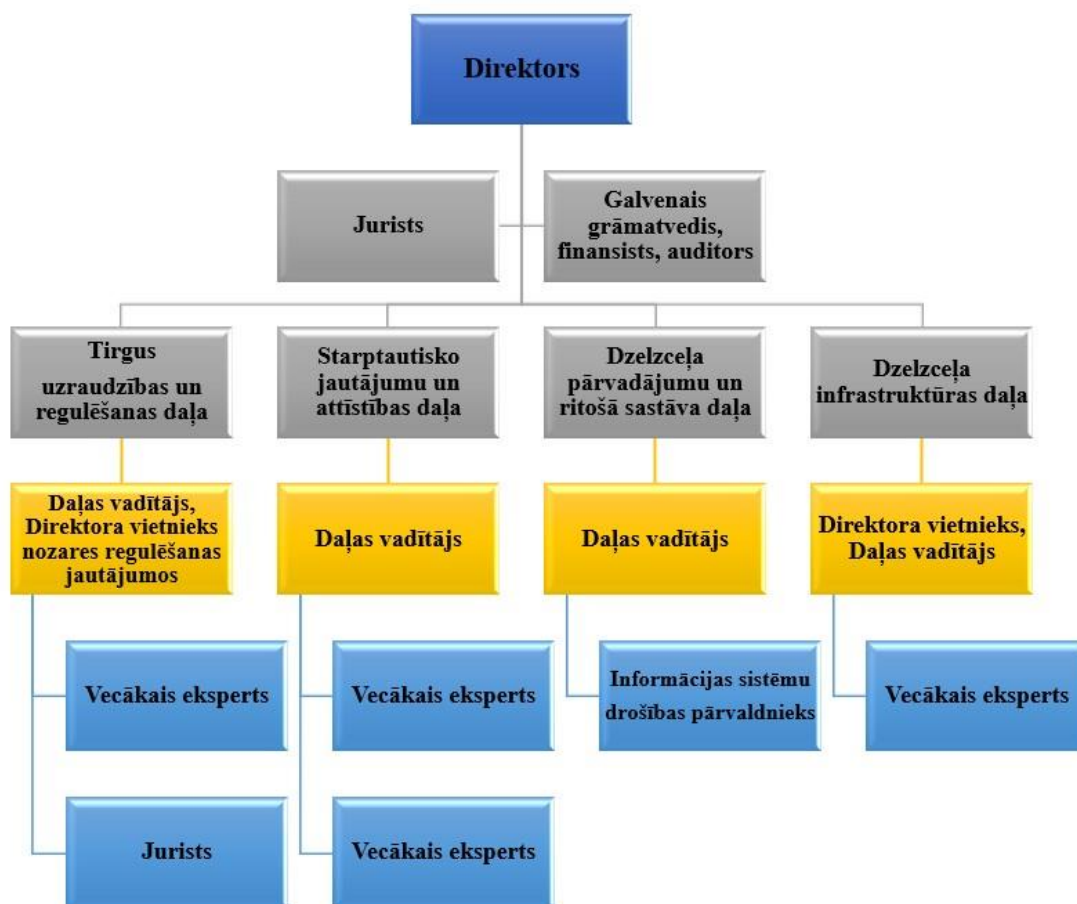
VDA efektīva darbība ir iekšējās kontroles sistēmas izveides un darbināšanas galvenais mērķis. Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likumu par šādas sistēmas izveidi ir atbildīgs katras iestādes vadītājs, kurš arī būtu uzskatāms par vienu no primārajiem ieguvējiem no iekšējās kontroles sistēmas darbības. Savukārt, dažādi auditi dod vadītājam iespēju pārlicināties par iekšējās kontroles sistēmas atbilstošu darbību un saņemt informāciju par uzlabojumiem gan kontroles sistēmā, gan iestādē kopumā.

VDA kontroles pasākumu īstenošana tiek realizēta šādās jomās: noteiktas un ieviestas tiesību deleģēšanas, lēmumu pārbaudes, saskaņošanas un apstiprināšanas procedūras; nodrošināta materiālo un finanšu resursu aizsardzība; noteiktas un ieviestas pienākumu (atbildības) nošķiršanas, korupcijas un interešu konflikta novēršanas procedūras; izveidota kārtība pārskatu sniegšanai par sasniegtajiem rezultātiem atbilstoši institūcijas vadības dokumentiem; veikta regulāra darbinieku darba izpildes novērtēšana; noteikti un regulāri pārskatīti iestādes galvenie procesi un jomas, kurās nepieciešama vienveidīga rīcība vienādos gadījumos, un noteikta iekšējā kārtība to īstenošanā; īstenoti risku vadības pasākumi, lai samazinātu iestādes būtiskākos riskus un nodrošinātu iestādes mērķa sasniegšanu; izstrādātās un ieviestās procedūras nodrošina, ka grāmatvedības uzskaitē un cita informācija ir patiesa, salīdzināma, savlaicīga, nozīmīga, saprotama un pilnīga; veikti citi kontroles pasākumi, lai nodrošinātu finanšu un citu resursu efektīvu un lietderīgu izmantošanu, ievērojot labas pārvaldības principus.

STRUKTŪRA

VDA organizāciju, lēmumu pieņemšanas kārtību, kā arī citus iestādes darba organizācijas jautājumus, kuru mērķis ir tuvināt iestādi iedzīvotājiem/klientiem, nosaka VDA nolikums – Ministru kabineta 2022.gada 10.maija noteikumi Nr.282 “Valsts dzelzceļa administrācijas nolikums”. VDA funkcijas, atbilstoši kompetencei, īsteno VDA direktoram pakļautas četras struktūrvienības: Dzelzceļa infrastruktūras daļa, Dzelzceļa pārvadājumu un ritošā sastāva daļa, Starptautisko jautājumu un attīstības daļa, Tirgus uzraudzības un regulēšanas daļa (līdz 01.04.2023 arī piektā – Valsts reģistru, finanšu un audita daļa).

VDA aktuālā struktūra 2023.gadā (pēc 01.04.2023. reorganizācijas) ir pievienota zemāk.

5. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

5.1. Informācijas pieejamības pilnveidošana internetā

VDA mērķis, īstenojot šo funkciju:

- nodrošināt klientiem un sadarbības partneriem pilnu normatīvajos aktos noteikto informāciju par VDA funkcijām, darbību, sniegtajiem pakalpojumiem un prasībām pakalpojumu saņemšanai.

Viena no VDA prioritātēm ir sabiedrības informēšana par iestādes darbības prioritātēm un saņemt atgriezenisko saiti, kā arī sekmēt iestādes darbinieku motivējošu iekšējo komunikāciju.

VDA, lai veicinātu sadarbību ar sabiedrību un tās informētību, arvien uzlabo satura kvalitāti un intensitāti, atbilstoši iestādes darbības virzienam, regulāri tika nodrošināta iestādes aktualitāšu atspoguļošana un sabiedrības informēšana iestādes tīmekļa vietnē www.vda.gov.lv.

Liela enerģija un darbu VDA arī iegulda darbinieku savstarpējās komunikācijas attīstībā, jo tā sniedz iestādes nodarbinātajam iespēju saskaņoti darboties kopīgu mērķu sasniegšanā, veicina harmonisku iestādes kultūru un dod nodarbinātajiem iespēju pieņemt pareizus, iestādes mērķu sasniegšanai atbilstošus lēmumus - tikai zinošs darbinieks ir veiksmīgas komunikācijas pamats.

Lai veicinātu sabiedrības izpratni par nozares saistītajiem jautājumiem, kā arī lai darba procesos un tajos pieņemtajos lēmumos veicinātu caurspīdīgumu, VDA aktīvi un regulāri piedalās sekojošās aktivitātēs:

- Dzelzceļa pārvadātāju konsultatīvā padome;
- sadarbība ar kravu pārvadājumu pakalpojumu lietotāju pārstāvjiem;
- pasažieru pārvadājumu pakalpojumu lietotāju apmierinātības ar pakalpojumu kvalitāti noskaidrošana;
- vēsturiskā mantojuma dzelzceļa saglabāšana.

5.2. “Konsultē vispirms” principa īstenošana

VDA mērķis, īstenojot šo funkciju:

- panākt savstarpējo sapratni starp uzņēmējiem un VDA, veicinot dzelzceļa jomas normatīvajos aktos noteikto prasību izpildi, nevis sodu piemērošanu.

VDA darbības stratēģijā 2017.–2019.gadam tika ieviests “Konsultē vispirms” princips. “Konsultē vispirms” iespēja tiek nodrošināta, ņemot vērā to, ka “jebkurai personai (fiziskai vai juridiskai)” ir iespēja saņemt VDA kompetencē esošās dzelzceļa jomas tiesiskā regulējuma prasību izskaidrojumu pie attiecīgā VDA speciālista (iepriekš saskaņojot laiku), pirms jebkāda administratīvā procesa uzsākšanas.

6. NĀKAMAJĀ GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI

Bez pastāvīgajiem darbiem iestādes funkciju nodrošināšanā, 2024.gadam ir plānoti šādi galvenie pasākumi:

1. Pabeigt Valsts dzelzceļa ritošā sastāva reģistra datu migrāciju uz EVR;
2. Sagatavot priekšlikumus grozījumiem Dzelzceļa likumā, lai pārņemtu ES jaunajā dzelzceļa pasažieru tiesību un pienākumu Regulā 2021/782 paredzēto pienākumu dalībvalstīm noteikt sankcijas par šīs regulas noteikumu un prasību pārkāpumiem starptautiskajos dzelzceļa pasažieru pārvadājumos un iesniegt Satiksmes ministrijai;
3. Izstrādāt priekšlikumu un rosināt diskusijas par infrastruktūras maksu lieluma (apjoma) pamatotības neatkarīgu uzraudzību;
4. Izstrādāt priekšlikumu un rosināt diskusijas par būtisko funkciju veicēja pārvaldes formas optimizācijas iespējām un funkciju dublēšanas novēršanu;
5. Izvērtēt pārvadātāju civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas praksi Latvijā un citās ES valstīs un nepieciešamības gadījumā rosināt grozījumus normatīvajos aktos, lai precizētu prasības;
6. Veikt dzelzceļa infrastruktūras valsts reģistra digitalizēšanu;
7. Kopā ar citām iesaistītajām institūcijām sagatavot lēmumu par dzelzceļa infrastruktūras valsts reģistra turpmāko darbību;
8. Turpināt lietvedības programmas attīstību ar mērķi samazināt tehnisko darbu dokumentu sagatavotājiem un papīra dokumentu apriti, t.sk. veikt e-adreses un e-paraksta integrācijas darbus lietvedības sistēmā;
9. Dzelzceļa pasažieru tiesību uzraudzības nodrošināšana saskaņā ar ES Regulu 2021/782 un sankciju pasākumu īstenošana atbilstoši Grozījumiem Dzelzceļa likumā starptautiskajos, kā arī iekšzemes dzelzceļa pasažieru pārvadājumos.